

Izrada nacрта Stalnog izbornog zakona je završena

Danas su Ured visokog predstavnika (OHR) i OSCE objavili završetak izrade prvog nacрта bosnasko-hercegovačkog (BH) Stalnog izbornog zakona. Zakon uvodi značajnu izbornu reformu koja za cilj ima unaprijeđenje umjerene politike, pomirenja i odgovornosti javno izabranih zvaničnika. Tokom izrade nacрта, radna grupa, koja se sastoji od sedam BH državljana te članova OHR-a i OSCE-a, je mnogo pažnje obratila na stavove koje je iznijela javnost. Stavovi su prikupljeni kroz razne grupe za diskusije te ispitivanja javnog mnijenja, koja su se odvijala pod okriljem informativne kampanje o izbornom zakonu.

Reforma koju uvodi nacrt zakona, koji će zamjeniti Pravila i propise Privremene izborne komisije za cilj ima promovisanje međuetničkog pomirenja i kompromisa, tako što zahtijeva da kandidati za člana BH Predsjedništva imaju određeni procenat potpisa podrške glasača čije je stalno mjesto boravka, i još uvijek žive u drugom entitetu ili da imaju podršku Opštinskog vijeća/skupštine u drugom entitetu. Ovo bi trebalo ohrabriti umjereniju politiku pošto se od partija zahtijeva da pridobiju podršku u oba entiteta u predizbornom periodu.

Preferencijalni sistem glasanja za člana Predsjedništva, te predsjednika i potpredsjednika RS je uključen u nacrt Stalnog izbornog zakona. Ovo dozvoljava glasačima da rangiraju kandidate po svojoj volji. Ovaj sistem koji je u upotrebi u nekoliko zemalja, kao što je Austrija, će navesti kandidate da pored svojih pristalica traže podršku drugih kao bi bili njihov drugi, treći, četvrti, itd. izbor. Kako bi zadobili ovakvu podršku glasača, kandidati se moraju pomjeriti sa ekstremističkih pozicija i zadovoljiti i druge interese.

Takođe, za sva tijela vlasti, na svim nivoima, partije i koalicije trebaju predati otvorene kandidatske liste tako da

bi glasači bili u mogućnosti da pored partija ili koalicija izraze i preference prema kandidatima koje podržavaju. Ovo će dozvoliti glasačima da izraze svoju podršku za određene kandidate, te će zahtijevati od kandidata da budu odgovorniji pred glasačima. Odluka o tome koji će kandidat biti izabran više neće ovisi samo o partijama ili koalicijama. Kada kandidate budu direktno birali glasači, oni će morati odgovarati na zahtjeve biračkog tijela kako bi bili ponovo izabrani.

U skladu sa ovim zakonom kandidati će i dalje biti birani po sistemu proporcionalne zastupljenosti, no za Predstavnički dom parlamentarne skupštine BiH, Predstavnički dom parlamentarne skupštine FBiH i Narodne skupštine RS, kreirani su višečlani distrikti. Kreiranje manjih izbornih tijela će približiti izabrane zvaničnike izbornom tijelu, te kada se to spoji sa glasanjem za otvorenu listu, izabrani zvaničnici će biti dužni odgovarati na zahtjeve javnosti.

Učešće žena u politici je priznato od strane izradživača nacrtu kao ključno za transformaciju BiH u demokratiju. Nacrt zakona uključuje odredbu koja nalaže da barem jedna trećina kandidata na kandidatskim listama budu žene, te da mjesta na kandidatskim listama budu ravnomjerno raspoređena. Ova reforma je u skladu sa željama javnosti – u nedavno održanom ispitivanju javnog mnijenja 72 odsto ispitanika je podržalo zahtjev za statističkom sredinom od 34.5 odsto za žene kandidate na listama.

Nacrt zakona takođe zahtijeva od partija, koalicija ili kandidata da daju izjavu o svojoj finansijskoj situaciji te o imovine i da navedu velike izvore finansiranja, prije ili nakon kampanje, što ovisi o izbornom nivou i o osvajanju mandata. Dalje, nacrt zakona ograničava količinu novca koju partija, koalicija ili kandidat mogu potrošiti na svakog glasača tokom kampanje.

Nacrt zakona je takođe sačuvao pravo izbjeglica ili raseljenih

osoba da glasaju u opštinama u kojima su živjeli prije rata te osigurava da je proces glasanja transparentan i održiv.

Nacrt zakona takođe uspostavlja nezavisnost izborne komisije od političkih uticaja.

Nacrt Izbornog zakona je već predat Upravnom odboru Vijeća za implementaciju mira i Vijeću Evrope kako bi se osiguralo da je zakon u skladu sa međunarodnim standardima. Očekuje se da će komentari na nacrt biti dostupni u septembru. Kada se ovi komentari uključe u nacrt, zakon će biti predat Parlamentarnoj skupštini BiH na razmatranje i usvajanje. Tokom narednih sedmica, mi ćemo diskustovati o zakonu sa političkim liderima i nevladinim organizacijama. Mi ćemo takođe promovisati javnu diskusiju o određenim principima sadržanim u zakonu.

OSCE i OHR su zajedno koordinirali i podržavali proces izrade nacrt, te su imali ulogu savjetnika za sedam BH članova Radne grupe. Prominentni međunarodni izborni eksperti su takođe konsultovani. 28. jula, Francois Froment-Meurice, predsjedavajući Radne grupe za Stalni izborni zakon, je predstavio nacrt zakona odlazećem Visokom predstavniku, Carlos-u Westendorp-u.